

Door taakherschikking zijn in het medisch domein nieuwe beroepen ontstaan. Taakherschikking is nog volop in ontwikkeling en ook de financiering van de nieuwe beroepsbeoefenaren is nog niet altijd duidelijk. Ook de wetgeving is nog niet volledig aangepast.

Wirwar nieuwe beroepen in het medisch domein

Erg succesvol is de introductie van de praktijkondersteuner in de huisartsenpraktijk ruim tien jaar geleden. Volgens de Landelijke Huisartsenvereniging (LHV) heeft naar schatting driekwart van de huisartsen een praktijkondersteuner huisartsen (PoH) in dienst. Volgens de LHV dé partner voor de huisarts. Ook de financiering van de PoH is helder. Per normpraktijk is er ruimte voor één derde fte. Van recentere datum is de introductie van de PoH GGZ, die hoger is opgeleid dan zijn collega PoH somatiek. De tarieven voor de PoH GGZ zijn daarom ook hoger, waarbij geldt dat er plaats is voor één fte op acht normpraktijken. In de praktijk blijkt dat niet alle huisartsen er happig op zijn een PoH GGZ in dienst te

nemen. In verschillende regio's is het mogelijk een PoH in te huren via een GGZ-instelling. Hoewel er diverse gesubsidieerde projecten zijn en zijn geweest voor de introductie van nurse practitioners (NP) en physician assistants (PA) in de huisartsenpraktijk, zet deze ontwikkeling nog niet echt door. Voor beide beroepen zijn in projecten beroepsbeoefenaren gericht opgeleid voor de huisartsenpraktijk en uit onderzoek blijkt dat deze mensen goed functioneren en een aanwinst kunnen betekenen, maar het ziet er niet naar uit dat alle huisartsen hier nu op zitten te wachten. Ook de financiering is nog niet geregeld, zodat huisartsen die een PA of NP in dienst willen nemen in conclaaf zullen moeten met de verzekeraars. Volgens de LHV is de PoH in de

eerste lijn vooralsnog dé succesformule en moeten de NP, PA of verpleegkundig specialist eerst maar eens wortel schieten in de ziekenhuizen. In zuidoost Brabant en noord Limburg is de scepsis over NP's en PA's in de eerste lijn minder groot. Hier heeft een succesvol project gedraaid: *De NP in de huisartsenpraktijk*. Dat project krijgt een vervolg. Volgens directeur Emmy Derckx van de Stichting Kwaliteit en Ontwikkeling Huisartsenzorg (KOH) dat het project trekt, zijn er goede mogelijkheden voor deze nieuwe beroepen in de eerste lijn. Huisartsen die NP's of PA's willen opleiden, krijgen daarvoor bovendien een loonkostensubsidie voor van € 1750 per maand voor loonderving en opleidingskosten. Is de NP of PA eenmaal gedi-

Praktijkondersteuner somatiek

De praktijkondersteuner somatiek is een doktersassistente of een verpleegkundige met een één- of tweejarige hbo-opleiding. De PoH somatiek houdt zelfstandig spreekuur en richt zich vooral op de begeleiding van chronisch zieken.

Praktijkondersteuner GGZ

De praktijkondersteuner GGZ kent twee instroommogelijkheden: verpleegkunde of maatschappelijk werk. Veel PoH's GGZ zijn sociaal psychiatrisch verpleegkundige. Afhankelijk van de vooropleiding is er een hbo-opleiding van maximaal 1 jaar. De PoH GGZ kan diagnosticeren en mag in bepaalde gevallen zelfstandig, kortdurend behandelen.

Nurse practitioner

De nurse practitioner is een ervaren hbo-verpleegkundige die de opleiding tot Master in Advanced Nursing Practice heeft gevolgd. De NP die is afgestudeerd in de huisartsenzorg kan onder supervisie van de huisarts diagnosticeren en behandelen bij een nauw omschreven pakket van veel voorkomende klachten.

De nurse practitioner die is afgestudeerd in een ander (medisch) specialisme kan in het ziekenhuis onder supervisie van de medisch specialist diagnosticeren en behandelen. Nurse practitioners worden in instellingen op verschillende manieren ingezet. Soms als zaalarts, vaker als zelfstandig behandelaar op de polikliniek.

Physician assistant

De physician assistant (PA) is een hbo-opgeleide zorgprofessional met twee jaar ervaring, die de PA-opleiding (2,5 jaar) heeft gevolgd. De PA is breder medisch opgeleid dan de NP. De inzet van de PA kan afhankelijk zijn van de vooropleiding: ongeveer de helft is van oorsprong verpleegkundige, een derde fysiotherapeut en de rest heeft diverse achtergronden. In de huisartsenpraktijk kan de PA voor alle werkzaamheden worden ingezet, behalve voor hartinfarcten en grote traumata. Heeft de PA een achtergrond als fysiotherapeut, dan ligt het in de lijn om deze PA vooral in te zetten bij patiënten met klachten aan het bewegingsapparaat. In de ziekenhuizen worden PA's soms

ingezet als zaalarts, anderen nemen eenvoudige verrichtingen over van de medisch specialist.

Verpleegkundig specialist

De verpleegkundig specialist heeft een opleiding tot nurse practitioner gevolgd en voldoet aan de eisen om ingeschreven te staan in het specialistenregister artikel 14 Wet BIG. De verpleegkundig specialist heeft als de Wet BIG is aangepast een zelfstandige bevoegdheid voor het stellen van een diagnose en het uitvoeren van acht voorbehouden handelingen, waaronder heelkundige ingrepen en het voorschrijven van UR-geneesmiddelen. De verpleegkundig specialist mag dan ook een zelfstandige behandelrelatie aangaan met een patiënt.

CABARETIER, TEKSTSCHRIJVER EN VOORMALIG ARTS

MICHEL PEERBOOM

“Ik twijfelde vroeger al tussen geneeskunde of de filmacademie. Ik koos toen voor zekerheid en ben in Groningen gaan studeren. Bij ons thuis waren we vroeger altijd met muziek bezig. Ik schreef mijn eigen liedjes en had toen nog nooit aan cabaret gedaan. In 1998 waagde ik de gok door mijn liedjes met grappen te combineren op het Groninger Studenten Cabaret Festival. Dat bleek een goede zet, want ik won de publieksprijs. Daarna werd ik zoveel geboekt dat ik naast mijn coschappen al zo'n vijftig keer per jaar speelde. Dat was een erg drukke tijd, vooral door het vele reizen, maar gelukkig kreeg ik veel begrip en waren de docenten coulant. Na mijn studie heb ik een paar jaar als bedrijfsarts en schoolarts gewerkt. Op een gegeven moment werkte ik nog maar twee dagen als arts omdat ik zoveel aan het spelen was. Het artsenvak voelde meer als een uitzendbaantje en ik vond dat ik te weinig aan zelfstudie deed en te weinig uren maakte. Zo leer je het vak niet en word je geen goede dokter. Ik heb de beslissing om te stoppen steeds voor me uitgeschoven, want ik had toch een dure opleiding van zes jaar gedaan. Toch heb ik geen moment spijt gehad van mijn beslissing om uit het artsenvak te stappen. Ook mijn omgeving snapte mijn keuze wel en stond achter me.

Naast cabaret en stand-up comedy schrijf ik teksten voor mijzelf, andere cabaretiers en voor televisieprogramma's. Ook maak ik satirische filmpjes over actuele onderwerpen die op www.vlakkeland.nl te zien zijn. Daarnaast schrijf ik met twee anderen een humoristische reeks handboeken. *Koning van het Koffieautomaat* en *Koning van de Kraamkamer* zijn al verschenen en aan het einde van het jaar komt *Koning van de Kist*. Mijn medische kennis was hiervoor erg handig. Ook word ik geboekt als dagvoorzitter of debatleider op congressen, soms in de gezondheidszorg. Zo stond ik voor een zaal aspirant huisartsen op het LOVAH-congres. Dat vond ik ontzettend leuk om te doen. Natuurlijk heb ik erbij stilgestaan dat het werk als creatieve zelfstandige meer financiële onzekerheden met zich meebrengt dan het werk als arts. Zeker toen ik mijn eerste kind kreeg, zat ik daar wel mee. Maar nu doe ik wat ik echt leuk vind en dat is het belangrijkste.”

TEKST EVA MARIANNE CORNET BEELD HANS OOSTRUM FOTOGRAFIE

plomeerd dan vervalt die subsidie. De financiering van de loonkosten zal dan uit de extra productie moeten komen en daar wringt nog wel eens de schoen. Het gevolg is dat sommige huisartsen hun vers afgestudeerde werknemer geen nieuw contract aanbieden.

Overigens is er toenemende belangstelling vanuit huisartsenposten voor de inzet van NP's en PA's in de avond-, nacht en weekenddiensten. Vanwege het groeiend aantal zelfverwijzers lijkt dit een interessante optie. Bovendien liggen de huisartsenposten steeds vaker in of naast het ziekenhuis zodat de nurse practitioner of physician assistant de ernstige gevallen snel kan doorsturen naar de spoedeisende hulp.

ZIEKENHUIZEN

In de ziekenhuizen werken inmiddels een kleine 500 PA's. Uit cijfers van de beroepsgroep van nurse practitioners van begin dit jaar blijkt dat er inmiddels ruim 1700 NP's zijn opgeleid of nog in opleiding. Volgens die cijfers werken er ruim 300 in de GGZ en zo'n 60 in de huisartsenpraktijk. Vorig jaar is het beroep verpleegkundig specialist wettelijk geregeld, alleen is het wachten nog op een wetswijziging van de Wet BIG. Een verpleegkundig specialist is al wel een beschermde titel. Verpleegkundig specialisten hebben de masteropleiding tot nurse practitioner gevolgd en moeten voldoen aan strenge criteria. NP's die al een aantal jaren gediplomeerd zijn, hebben bijscholing gevolgd, vooral op het gebied van farmacotherapie, om in het register te worden opgenomen. De verpleegkundig specialist heeft een zelfstandige bevoegdheid tot het stellen van een diagnose en het (laten) uitvoeren van een behandeling. De verpleegkundig specialist mag ook medicatie voorschrijven op haar specifieke vakgebied. NP's en PA's werken onder supervisie van een arts.

De verwachting is dat de verpleegkundig specialist op termijn zelfstandig DBC's mag openen en declareren. Beroepsvereniging V&VN wil dat de Nederlandse Zorgautoriteit een tarief vaststelt. Maar die organisatie is nog niet zo ver. Volgens een woordvoester wil de NZa daarover eerst een visie ontwikkelen. Als verpleegkundig specialisten zelfstandig mogen declareren, kan dat gevolgen hebben voor de tarieven en dus de inkomens van medisch specialisten en huisartsen. In de instellingen is er in de DBC's een deel bestemd voor de kosten van het ziekenhuis, een deel is bestemd voor het inkomen van de medisch specialist. In de praktijk ontstaat er nogal eens discussie tussen de raad van bestuur en de maatschap wie de aan te trekken NP, PA of verpleegkundig specialist moet betalen. Dankzij de nieuwe beroepsbeoefenaar kan de medisch specialist meer productie maken, is de logische gedachte. Dus waarom zou de maatschap niet meebetalen? Dat gebeurt op sommige plaatsen. Onduidelijk is of er op dit punt een beleid bestaat. De Orde heeft hier vooralsnog geen standpunt over. “Maar dat zal er waarschijnlijk wel gaan komen”, aldus de woordvoester van de Orde. ■